

کتاب اول

اسلام عربی؛ تألیف عبدالله خلایقی، ترجمه عبدالله ناصرى طاهرى

کتاب دوم

اسلام خوارج؛ تألیف ناجیه وریمی بو عجله، ترجمه عبدالله ناصرى طاهرى، سمیه سادات طباطبائی

کتاب سوم

اسلام بادیه؛ تألیف محسن تلیلی، ترجمه عبدالله ناصرى طاهرى

کتاب چهارم

اسلام قاره سیاه؛ تألیف محمد شقرون؛ ترجمه عبدالله ناصرى طاهرى، پروین غضنفری

کتاب پنجم

اسلام انقلابی؛ تألیف عبدالرحیم بوهاها، ترجمه سمیه سادات طباطبائی

کتاب ششم

اسلام نوگرایان؛ تألیف محمد حمزه، ترجمه سمیه سادات طباطبائی

فهرست

مقدمه ۱۵

کتاب اول. اسلام عربی (۱۹)

درآمد ۲۱

فصل اول: شکل‌گیری اسلام عربی و عوامل آن ۳۰

عامل دینی ۳۱

عامل سیاسی ۴۵

عامل اجتماعی ۶۳

شکل‌گیری فرهنگی اسلام عربی ۸۳

فصل دوم: ویژگی‌های اسلام عربی ۱۰۳

کتاب دوم. اسلام خوارج (۱۲۳)

درآمد ۱۲۵

فصل اول: شکل‌گیری خوارج ۱۳۷

خوارج: بررسی و اصطلاح ۱۳۷

نخستین مسلمانان و تفاوت اهداف ۱۴۶

ساختار جدید سیاسی و ظهور تضادها ۱۵۴

فصل دوم: شکل‌گیری سیاسی اسلام خارجی ۱۶۷

حکمت و نهروان و منشأ سیاسی - نظامی آن ۱۶۷

ادامه اختلاف با قدرت حاکم ۱۸۱

دولت‌های خارجی ۱۹۲

فصل سوم: ویژگی‌های فرهنگی اسلام خوارج ۲۰۷

اندیشه سیاسی ۲۰۷

۳۴۹ رویکردها
۳۵۰ گرایش طریقت‌های صوفی
۳۵۴ رویکرد هویت‌آمازیغی
۳۵۶ رویکرد اسلام سیاسی
۳۶۳ سخن پایانی

کتاب چهارم. اسلام سیاه (۳۷۱)

۳۷۳ درآمد
۳۷۵ فصل اول: نام‌گذاری و حدود حوزه اسلام «سیاه»
۳۸۸ فصل دوم: گسترش اسلام در جنوب صحرا
۳۸۸ شیوه‌های متعدد و شکل‌گیری حوزه
۳۸۹ اسلام تازه‌وارد
۳۹۲ اسلام رسمی
۳۹۵ اسلام صوفی مجاهد
۳۹۹ شیخ عمر بن سعید طال فوتی و جهاد سیاسی
۴۰۲ شیخ عثمان بن فودی و هجرت
۴۰۵ شیخ احمد بمب امباکی و طریق جدید
۴۰۶ بای فال و لایه‌ها (الهی‌ها)
۴۱۲ فصل سوم: ویژگی‌های اسلام جنوب صحرای بزرگ
۴۱۲ اسلام سنی
۴۱۴ اسلام طریقت‌ها
۴۲۶ فصل چهارم: جنوب صحرای بزرگ در عصر کنونی
۴۲۹ اسلام صوفی سنتی
۴۳۱ اسلام اصلاح طلب
۴۳۴ اسلام انقلابی
۴۳۹ فصل پنجم: اسلام جنوب صحرای بزرگ و گفتگوی ادیان
۴۴۲ سخن پایانی

کتاب پنجم. اسلام انقلابی (۴۴۵)

۴۴۷ مقدمه
۴۴۹ فصل اول: شرایط شکل‌گیری جنبش‌های اسلامی
۴۵۰ شرایط شکل‌گیری

۴۶۳ فصل دوم: قضیه حکومت
۴۶۴ تأثیر جریان اصلاحی در اسلام‌گرایی
۴۶۶ درخواست حکومت اسلامی
۴۸۸ فصل سوم: قضایای اجتماعی
۴۸۹ عدالت اسلامی
۴۹۶ زن
۵۰۴ آموزش
۵۱۱ فصل چهارم: اسلام‌گرایان و مدرنیسم
۵۱۲ رابطه با غرب
۵۱۷ سکولاریسم و دموکراسی
۵۲۹ سخن پایانی

کتاب ششم. اسلام نوگرایان (۵۳۳)

۵۳۵ مقدمه
۵۴۶ فصل اول: خصوصیات اسلام نوگرایان
۵۵۹ فصل دوم: موضع‌گیری نسبت به متن
۵۵۹ متن، معنا، حقیقت
۵۶۰ نقد مفهوم متن
۵۶۴ موضوع معنا
۵۶۶ موضوع حقیقت
۵۶۷ روش قرائت متن
۵۷۰ عبدالمجید شرفی و روش تاریخی - تطبیقی
۵۷۸ محمد ارکون و اسلام‌پژوهی کاربردی
۵۸۳ نقد علوم دینی: علم حدیث به عنوان نمونه
۵۹۶ فصل سوم: نوگرایان و مبانی و مفاهیم مدرنیته
۵۹۸ آزادی
۵۹۹ آزادی اندیشه
۶۰۶ آزادی عقیده
۶۱۱ تساوی میان زن و مرد
۶۱۳ از قوانین فقهی تا حقوق بشر
۶۱۸ سخن پایانی
۶۲۹ منابع و مآخذ
۶۵۳ نمایه

درآمد

این پژوهش بر این فرضیه استوار است که اسلام به عنوان یک دین و تمدن، متعدد بوده و به حوزه‌های تمدنی^۱ فرعی تقسیم و هر حوزه دارای ویژگی‌هایی بوده و به شیوه خاص اسلام را اعمال می‌کند. اما موانع بزرگی بین این حوزه‌ها وجود ندارد تا آن‌ها را از پیوستن به حوزه گسترده‌تر که اسلام است بازدارد. اسلامی که امروز از نظر جمعیتی به سرعت رو به رشد است و انتظار می‌رود که تعداد آن که در آغاز دهه هفتاد سده بیستم حدود ۵۰۰ تا ۶۰۰ میلیون نفر بود از یک میلیارد و صد میلیون نفر فراتر رود.^۲ این دین در میان ادیان بزرگ دنیا بعد از بودیسم و مسیحیت در جایگاه سوم قرار دارد.^۳ مسلمانان از رنگ‌ها، قومیت‌ها و زبان‌های مختلف و از لحاظ جغرافیایی به طور تقریبی در همه قاره‌ها پراکنده هستند؛ از جمله در جغرافیای عرب، ترک، ایرانی، هندی، آفریقای سیاه‌پوست، مالایی، کرد، آمازیغ و چینی... پیشنهاد و نسان مونتای از تقسیم جهان اسلام به چندین منطقه دارای انسجام قابل قبولی است و به طور کلی می‌توان به آن استناد نمود. این تقسیم‌بندی شامل «پنج منطقه قومی - فرهنگی بزرگ است: اسلام عربی؛ اسلام ترکی؛ اسلام هندی؛ اسلام مالی و اسلام سیاه».^۴ بدیهی است این تقسیم‌بندی، اسلام اروپایی و اسلام آمریکایی را نادیده گرفته، اما به معیارهای یکسان همراه با طبیعتی واحد استناد دارد و می‌توان آن را به عامل قومی - فرهنگی ارجاع داد. هرچند مرزهای جغرافیایی برخی از این مناطق در عصر جدید به ویژه بعد از پذیرش الگوی حکومت ملی که نقشه جهان معاصر را شکل داد، مشخص شده است اما این بدان معنا نیست که هویت این واحدهای فرهنگی و زبانی در زمان گذشته آشکار نبوده است، بلکه مهم‌ترین این واحدها همیشه در تاریخ اسلام هویت داشته و تأثیرات آن در گذر زمان متفاوت است. اسلامی که با ویژگی‌های عربی رشد یافت و هویت خود را در قرن اول و دوم هجری حفظ نمود، در قرن‌های بعدی ویژگی فارسی بر آن غالب شد (ایرانیان، خراسانی‌ها و آل بویه) و سپس رنگ و بوی ترکی به خود گرفت و این مراحل تاریخی بزرگ تصویر اسلام را شکل داده و بخش بزرگی از نشانه‌های کنونی آن را ترسیم نمود. همه دوره‌های اسلامی